

1. Wiek w momencie zwolnienia po odbyciu kary za seksualne przestępstwo odniesienia

Prawidłowość: Odsetki prawie wszystkich przestępstw spadają wraz z wiekiem (Hirschi & Gottfredson, 1983; Sampson & Laub, 2003). Przestępczość seksualna nie wydaje się być tu wyjątkiem. W większości badań wykazano, że starsi przestępcy seksualni cechują się niższym ryzykiem recydywy niż młodszy przestępcy seksualni (Barbaree & Blanchard, 2008; Hanson, 2002, 2006). Badania pokazują, że oryginalna wersja Static-99 nie w pełni uwzględnia znaczenie wieku w momencie wyjścia na wolność i że nowe wagi dla wieku polepszają trafność predykcyjną (Helmus et al., 2012¹). Nowe wagi dla wieku (zastosowane dla tej pozycji) powodują, że wiek w momencie wyjścia na wolność nie ma już istotnego wkładu dla przewidywania recydywy seksualnej. Podobne wyniki uzyskano dla podgrup gwałcicieli i sprawców wykorzystania seksualnego dziecka.

Informacje potrzebne do oceny pozycji: By ocenić tę pozycję należy potwierdzić datę urodzenia sprawcy (jeśli to możliwe posługując się danymi urzędowymi) lub dysponować inną wiedzą o wieku przestępcy dzięki dodatkowym raportom lub samoopisowi. Oceniający powinien korzystać z oficjalnych danych o karalności przygotowanych przez policję, sąd lub służby zaangażowane w wykonanie kary (najczęściej Służbę Więzienną) które wskazują datę zwolnienia po odbyciu kary wymierzonej za przestępstwo odniesienia.

Podstawowa reguła: Przyznaje się sprawcy od -3 do 1 punktu w zależności od tego, ile lat ma (będzie miał) w momencie na który oceniane jest ryzyko, zgodnie z poniższą tabelą:

Wiek	Liczba punktów
18 – 34.9	1
35 – 39.9	0
40 – 59.9	-1
60 i więcej	-3

¹ Helmus, L., Thornton, D., Hanson, R.K., & Babchishin, K.M. (2012). Improving the predictive accuracy of Static-99 and Static-2002 with older sex offenders: Revised age weights. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 24(1), 64-101. doi:10.1177/1079063211409951

W pewnych warunkach, takich jak przewidywane zwolnienie, ocenia się ryzyko w określonym momencie w przyszłości. Przykładem takiej sytuacji jest ocena z zastosowaniem Static-99R przed skazaniem osoby. Static-99R może być stosowany miesiące przed zwolnieniem przestępcy do społeczeństwa i przestępca ma uwzględniony punktowy przedział za wiek właściwy dla momentu w którym ma zostać zwolniony. Oceniając przyszłe ryzyko należy wziąć pod uwagę taki wiek, jaki będzie w momencie zwolnienia po odbyciu kary za przestępstwo odniesienia. W tej sytuacji ocenia się ryzyko w oparciu o wiek w momencie ekspozycji na ryzyko.

Czasem data wyjścia na wolność może nie być dokładnie określona. Przykładowo sprawca może kwalifikować się do przedterminowego warunkowego zwolnienia, ale go nie otrzymać ze względu na nieadekwatny plan zwolnienia. W takich sytuacjach należy stosować określenia warunkowe wskazujące na to jak ocena ryzyka zmieniałaby się wraz z opóźnieniem daty zwolnienia.

Warto zwrócić uwagę, że w niektórych przypadkach przestępstwo odniesienia zidentyfikowane na potrzeby Static-99R może nie być ostatnim przestępstwem danego sprawcy. Przykładowo, czasem sprawca odbywa karę za przestępstwo nieseksualne, ale jest oceniany jako przestępca seksualny z uwagi na wcześniejsze przestępstwo seksualne. Ponieważ ta pozycja jest oceniana na podstawie wieku w momencie zwolnienia po odbyciu kary za seksualne przestępstwo odniesienia a nie za ostatnie przestępstwo, obecnie przestępca może być istotnie starszy. Przykładowo, sprawca mógł być zwolniony po odbyciu kary za seksualne przestępstwo odniesienia w wieku 35 lat a następnie zwolniony w wieku 55 lat po odbyciu kary za przestępstwo nieseksualne. W takich sytuacjach, gdy sprawca popełnił nieseksualne przestępstwo po przestępstwie seksualnym i jest obecnie dużo starszy, wpływ starzenia (a także kontynuowania zachowań przestępczych po seksualnym przestępstwie odniesienia) się na recydywę seksualną powinien być uwzględniony poza Static-99R.